

Datum:	27 februari	Zaaknummer:	819295
Van:	Het college van burgemeester en wethouders, portefeuillehouder Van der Star		
Aan:	De raad van de gemeente Roosendaal		
Kopie aan:	-		
Onderwerp:	Decembercirculaire Gemeentefonds 2023		
Bijlage:	N.v.t.		

Kennisnemen van

De (financiële) consequenties voor de gemeente Roosendaal die voortkomen uit de Decembercirculaire Gemeentefonds 2023.

Inleiding

Op 6 december 2023 heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken de Decembercirculaire Gemeentefonds 2023 gepubliceerd.

De financiële consequenties en ontwikkelingen die van belang zijn voor de gemeente Roosendaal worden in deze raadsmededeling inzichtelijk gemaakt voor uw raad.

De volledige tekst van de decembercirculaire 2023 is te vinden via:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/circulaires/2023/12/05/decembercirculaire-gemeentefonds-2023>

Informatie

De Decembercirculaire 2023

Het gemeentefonds is voor gemeenten de belangrijkste inkomstenbron. Via het gemeentefonds ontvangen gemeenten van het Rijk middelen voor het uitvoeren van hun taken. Via circulaire informeert het Rijk de gemeenten over de wijzigingen in (de hoogte van) de uitkering uit het gemeentefonds.

Voor een nadere toelichting op de werking van het gemeentefonds verwijzen wij naar de raadsmededeling over de meicirculaire 2022 (zaaknummer 563720). Bij deze raadsmededeling is een bijlage opgenomen waarin de werking van het fonds en de belangrijkste begrippen worden uitgelegd.

Totale uitkering uit het gemeentefonds voor de gemeente Roosendaal

De totale uitkering uit het gemeentefonds op basis van de decembercirculaire 2023 is in onderstaande tabel weergegeven. Daarbij is ook weergegeven wat de uitkering was volgens de septembercirculaire 2023. De septembercirculaire 2023 was op het moment van publicatie van de decembercirculaire 2023 de laatste circulaire die verwerkt was in onze gemeentebegroting.

Het voor- of nadeel dat ontstaat door de vergelijking tussen de decembercirculaire 2023 en de septembercirculaire 2023 wordt voor de jaren vanaf 2025 meegenomen in de Kadernota 2025.

De afwijking voor het jaar 2024 wordt verwerkt in de Bestuursrapportage 2024.

Totale uitkering gemeentefonds Gemeente Roosendaal <i>Bedragen * € 1.000</i>	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Decembercirculaire 2023	177.944	187.165	195.779	188.361	193.857	198.381
Septembercirculaire 2023	172.958	186.884	195.433	187.923	193.501	197.948
Voordeel (+) of Nadeel (-) Decembercirculaire 2023 t.o.v. Septembercirculaire 2023	+ 4.987	+ 281	+ 346	+ 438	+ 357	+ 434

In de jaarschijf 2023 zien we een voordelig effect van bijna € 5,0 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door de toekenning van het resterende bedrag voor de energietoeslag in 2023. Hiermee kunnen gemeenten huishoudens met een laag inkomen ondersteunen. In onze gemeentelijke Najaarsbrief 2023 hebben we dit bedrag reeds opgenomen en toegelicht.

Ook voor de jaren daarna zien we een voordeel. Dit wordt veroorzaakt door een actualisatie van de aantallen van maatstaven die worden gehanteerd bij de berekening van de algemene uitkering. Bij het onderdeel Algemene Uitkering (verderop in deze raadsmededeling) lichten we dit verder toe.

De uitkering uit het gemeentefonds is onderverdeeld in drie soorten uitkeringen:

- **Algemene Uitkering (AU):** Dit betreft algemene middelen om taken uit te voeren. Deze hebben geen specifiek doel, zoals wel het geval is bij een integratie-uitkering of decentralisatie-uitkering (zie hieronder). Indien een taakmutatie optreedt, wordt vaak ook de omvang van het gemeentefonds daarvoor aangepast. Een taakmutatie houdt in dat het Rijk taken overhevelt naar gemeenten of juist weer terugneemt.
- **Integratie-uitkering (IU):** Met een integratie-uitkering kan het Rijk voor een aantal jaren middelen aan gemeenten verstrekken voor specifieke taken of beleidsterreinen, waarbij een gerichte verdeling van het budget over gemeenten mogelijk is. Wanneer een integratie-uitkering in het leven wordt geroepen, moet ook meteen het tijdstip worden bepaald waarop de uitkering wordt overgeheveld naar de algemene uitkering. Op dat moment worden de middelen dus verdeeld volgens de verdeling van de algemene uitkering en is er geen sprake meer van een gerichte verdeling.

In 2023 bestaat er nog maar één integratie-uitkering: de IU Participatie.

- **Decentralisatie-uitkering (DU):** Ook via deze uitkering kan het Rijk middelen voor een bepaalde taak verstrekken aan gemeenten via een gerichte verdeling van het budget. Bij een DU hoeft echter geen einddatum bepaald te zijn.

Belangrijk om te vermelden is dat een gemeente geen verantwoording hoeft af te leggen aan het Rijk over de middelen die zij ontvangt uit het gemeentefonds. Verantwoording wordt afgelegd aan uw gemeenteraad. Een gemeente kan en mag dus zelf bepalen of de middelen die voor een bepaald doel via een taakmutatie binnen de AU, via een IU of via een DU beschikbaar zijn gesteld, ook voor dat doel worden ingezet. Indien daar wel toe wordt besloten, noemen we dat in Roosendaal 'oormerkingen'. De middelen worden dan ingezet voor het doel dat beoogd was door het Rijk met de uitkering.

In de onderstaande tabellen hebben we de uitkomsten van de decembercirculaire 2023 per jaarschijf afgezet tegen de uitkomsten van de septembercirculaire 2023. Daarbij hebben we aangegeven welke bedragen we ontvangen via de AU, de DU's en de IU Participatie.

In de tabellen hebben we tevens het bedrag van de oormerkingen aangegeven. Het totale bedrag dat resteert na de oormerkingen is, indien sprake is van een voordeel, het vrij te besteden bedrag. Dat bedrag is namelijk niet gereserveerd voor een specifiek doel. Indien sprake is van een nadeel, moet dit bedrag nog gedekt worden.

Onder de tabel lichten we de (wijzigingen in de) verschillende uitkeringen verder toe. Ook gaan we dieper in op de oormerkingen.

Jaarschijf 2023 (bedragen * € 1.000)				
Circulaire	Algemene Uitkering	Decentralisatie uitkeringen	Integratie Uitkering Participatie	Totale uitkering
Decembercirculaire 2023	157.511	5.369	15.064	177.944
Septembereirculaire 2023	156.800	1.093	15.064	172.957
Voordeel (+) of Nadeel (-)				
<i>Dec. circulaire 2023 t.o.v. sept. circ. 2023</i>	710	4.276	0	4.987
Oormerkingen	-	-4.096		
Totaal voordeel (vrij te besteden)	891			

Jaarschijf 2024 (bedragen * € 1.000)				
Circulaire	Algemene Uitkering	Decentralisatie uitkeringen	Integratie Uitkeringen	Totale uitkering
Decembercirculaire 2023	171.607	844	14.714	187.165
Septembereirculaire 2023	171.326	844	14.714	186.884
Voordeel (+) of Nadeel (-)				
<i>Dec. circulaire 2023 t.o.v. sept. circ. 2023</i>	281	-	-	281
Oormerkingen	-	-		
Totaal voordeel (vrij te besteden)	281			

Jaarschijf 2025 (bedragen * € 1.000)				
Circulaire	Algemene Uitkering	Decentralisatie uitkeringen	Integratie Uitkeringen	Totale uitkering
Decembercirculaire 2023	180.670	820	14.289	195.779
Septembereirculaire 2023	180.324	820	14.289	195.433
Voordeel (+) of Nadeel (-)				
<i>Dec. circulaire 2023 t.o.v. sept. circ. 2023</i>	346	-	-	346
Oormerkingen	-	-		
Totaal voordeel (vrij te besteden)	346			

Jaarschijf 2026 (bedragen * € 1.000)				
Circulaire	Algemene Uitkering	Decentralisatie uitkeringen	Integratie Uitkeringen	Totale uitkering
Decembercirculaire 2023	173.686	820	13.854	188.361
Septembereirculaire 2023	173.249	820	13.854	187.923
Voordeel (+) of Nadeel (-)				
<i>Dec. circulaire 2023 t.o.v. sept. circ. 2023</i>	438	-	-	438
Oormerkingen	-	-		
Totaal voordeel (vrij te besteden)	438			

Jaarschijf 2027 (bedragen * € 1.000)				
Circulaire	Algemene Uitkering	Decentralisatie uitkeringen	Integratie Uitkeringen	Totale uitkering
Decembercirculaire 2023	179.734	752	13.372	193.857
Septembereirculaire 2023	179.377	752	13.372	193.501
Voordeel (+) of Nadeel (-)				
<i>Dec. circulaire 2023 t.o.v. sept. circ. 2023</i>	357	-	-	357
Oormerkingen	-	-		
Totaal voordeel (vrij te besteden)	357			

Jaarschijf 2028 (bedragen * € 1.000)				
Circulaire	Algemene Uitkering	Decentralisatie uitkeringen	Integratie Uitkeringen	Totale uitkering
Decembercirculaire 2023	184.498	752	13.132	198.381
Septembereirculaire 2023	184.064	752	13.132	197.948
Voordeel (+) of Nadeel (-)				
<i>Dec. circulaire 2023 t.o.v. sept. circ. 2023</i>	434	-	-	434
Oormerkingen	-	-		
Totaal voordeel (vrij te besteden)	434			

Uit bovenstaande tabellen blijkt dat voor alle jaren sprake is van een voordeel. Nadat de oormerkingen zijn verwerkt ontstaat de vrij beschikbare ruimte, die we kunnen inzetten voor nieuw beleid of voor het opvangen van financiële tegenvallers die voortkomen uit huidig beleid.

De IU Participatie bestaat vooral uit de rijksbijdrage Wsw. Conform afspraak hevelen we deze middelen 1-op-1 over naar de WVS. Een toe- of afname van deze uitkering heeft daarom geen invloed op onze gemeentebegroting.

Hieronder lichten we de mutaties per uitkering toe.

Algemene Uitkering

In de onderstaande tabel hebben we de wijzigingen in de algemene uitkering, zoals deze blijken uit de bovenstaande tabellen, nog even op een rij gezet:

<i>Bedragen * € 1.000</i>	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Toe- of afname AU Decembercirculaire 2023	+ € 710	+ € 281	+ € 346	+ € 438	+ € 357	+ € 434

De wijzigingen in de algemene uitkering worden veroorzaakt door hoeveelheidsverschillen. Dat houdt in dat de aantallen van de onderliggende maatstaven, die gebruikt worden voor de berekening van de algemene uitkering, zijn geactualiseerd. Omdat de algemene uitkering in grote lijnen wordt bepaald door de aantallen per maatstaf te vermenigvuldigen met een bedrag per eenheid, wijzigt de algemene uitkering door de aanpassing van de aantallen.

Jaarschijf 2023

Per saldo zorgt de aanpassing van de aantallen in 2023 voor een voordeel van € 0,7 miljoen.

Voor de aantallen van de maatstaf 'huishoudens met een laag inkomen met drempel' zijn fors hoger dan bij de septembercirculaire. Hierdoor neemt de algemene uitkering toe met ca. € 0,6 miljoen.

Daarnaast zorgt de toename van de maatstaf 'oppervlakte bebouwing' voor een behoorlijk voordeel van ongeveer € 0,4 miljoen.

Het aantal bijstandsontvangers is juist gedaald, waardoor een nadeel ontstaat van ca. € 0,3 miljoen.

Jaarschijf 2024

Ook voor 2024 is het aantal van de maatstaf 'huishoudens met een laag inkomen' geactualiseerd. Dit zorgt voor een voordeel van ca. € 0,3 miljoen. De actualisatie van de maatstaf 'oppervlakte bebouwing' levert een voordeel op van € 0,4 miljoen. Een daling van het aantal bijstandsontvangers heeft een nadeel van € 0,4 miljoen tot gevolg.

Jaarschijven 2025 t/m 2028

Voor de jaren 2025 tot en met 2028 is sprake van een toename vanwege de maatstaf 'oppervlakte bebouwing' en een afname vanwege de daling van het aantal bijstandsontvangers.

Decentralisatie-uitkeringen

Hieronder geven we aan welke decentralisatie-uitkeringen nieuw of gewijzigd zijn bij de decembercirculaire 2023 ten opzichte van de septembercirculaire 2023.

Wijzigingen in decentralisatie-uitkeringen dec. 23 t.o.v. sept. 23 <i>Bedragen * € 1.000</i>	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Maatschappelijke Begeleiding statushouders	+ 83					
Einde lening Inburgeringsplichtig	+ 1					
Invoeringskosten Omgevingswet	+ 399					
Meerkosten Oekraïne sociaal domein	+ 67					
Energietoeslag	+ 3.697					
Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak	+ 30					
Totaal wijzigingen in DU's	+ 4.276					

De wijzigingen betreffen de volgende DU's:

- *Maatschappelijke Begeleiding Statushouders*: Conform artikel 18 van de Wet Inburgering 2013 voorziet de gemeente in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. De middelen die we in de decembercirculaire hiervoor ontvangen bedragen € 82.950 en hebben betrekking op het jaar 2023. In 2022 hebben we hier al rekening mee gehouden in de jaarrekening. De middelen hoeven daarom nu niet meer geormerkt te worden.
- *Einde Lening Inburgeringsplichtig*: Tussen het Rijk en de VNG zijn afspraken gemaakt over het ondersteunen van de zogenaamde Einde Lening Inburgeringsplicht (ELIPs). Dit betreft inburgeraars die hun lening voor de inburgering (vrijwel) volledig hebben uitgeput, maar nog steeds inburgeringsplichtig zijn. De afspraken zijn met ingang van 1 januari 2023 geformaliseerd in regelgeving. In het besluit Inburgering is nu opgenomen dat gemeenten inburgeraars die onder de ELIP-definitie gerekend worden, hulp en begeleiding kunnen aanbieden. Gemeenten gaan zelf over de wijze van invulling van de begeleiding. Via een decentralisatie-uitkering worden hiertoe middelen aan gemeenten beschikbaar gesteld voor begeleiding en het in een beperkt aantal gevallen financieel ondersteunen van ELIPs bij het betalen van extra cursussen of examengelden. Roosendaal ontvangt hiervoor bij de decembercirculaire een extra bedrag over 2023 van € 635. Omdat dit een klein bedrag is, oormerken we dit niet.
- *Invoeringskosten Omgevingswet*: Voor het realiseren van de doelen van de Omgevingswet wordt door het kabinet een extra uitkering gedaan. Deze uitkering is bedoeld om bij te dragen aan de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. Hiervoor is een bedrag van € 398.554 ontvangen.
- *Meerkosten Oekraïne sociaal domein*: De verantwoordelijkheid voor de zorg en ondersteuning vanuit de Wmo 2015, de Jeugdwet, en de Wet publieke gezondheid ligt óók voor Oekraïense ontheemden bij gemeenten. Het aantal Oekraïense ontheemden is dusdanig groot in omvang dat dit niet als een onderdeel van gebruikelijke fluctuaties gezien kan worden. Hiervoor is door het kabinet extra budget beschikbaar gesteld. Roosendaal ontvangt hiervoor in 2023 € 66.794. Dit bedrag oormerken we niet omdat de kosten in 2023 al gemaakt zijn.

Bij de decembercirculaire zijn ook nieuwe DU's in het leven geroepen:

- *Energietoeslag*: Het kabinet heeft besloten om huishoudens met een laag inkomen ook in 2023 te ondersteunen met een tegemoetkoming voor de gestegen energiekosten. In 2022 hadden gemeenten al een deel van deze middelen ontvangen. In de decembercirculaire hebben we het restant ontvangen via een decentralisatie-uitkering. Roosendaal ontvangt via de decembercirculaire een bedrag van € 3,7 miljoen.
- *Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak*: Dit betreft een bijdrage in de gemaakte kosten vanuit de gemeente voor de bijdrage aan gebiedsprogramma's in 2023. Het ontvangen budget hiervoor is € 30.404. Omdat dit een gering bedrag is, oormerken we deze middelen nu niet.

Oormerkingen

Oormerkingen zijn bedragen die we beschikbaar houden voor het doel dat het Rijk voor ogen heeft met deze specifieke middelen. Dit kunnen taakmutaties zijn binnen de algemene uitkering of wijzigingen in de DU's en/of IU's.

Onderstaande tabel bevat de oormerkingen naar aanleiding van de decembercirculaire 2023. De bedragen in onderstaande tabel zijn weergegeven met een 'min' ervoor. Dat komt omdat het oormerken ten koste gaat van de beschikbare vrije ruimte (in de algemene uitkering). Indien we de middelen namelijk inzetten voor het beoogde doel kunnen we deze middelen niet meer voor een ander doel inzetten.

Oormerkingen Bedragen * € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Decembercirculaire 2023:						
DU Invoeringskosten Omgevingswet	-/- 399					
DU Energietoeslag	-/- 3.697					
Totaal oormerkingen Decembercirculaire 2023	-/- 4.096					

Toelichting op de oormerkingen uit de decembercirculaire 2023:

- *Invoeringskosten Omgevingswet*
Omdat de middelen pas in december ontvangen zijn, kunnen we deze niet meer inzetten in 2023. Wel is behoefte om deze middelen in te zetten voor het beoogde doel. Daarom oormerken we de middelen.
- *Energietoeslag*
In 2023 hebben we inwoners voorzien van een tegemoetkoming in de energierekening. Hier hebben we in de Najaarsbrief over gerapporteerd. Deze middelen zijn nodig om de lasten hiervan te dekken.

Integratie-uitkeringen

Met ingang van 2023 is er nog één IU: de IU Participatie.

In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de IU Participatie weergegeven. We vergelijken de septembercirculaire 2023 met de decembercirculaire 2023.

IU Participatie Bedragen * € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Decembercirculaire 2023	15.064	14.714	14.289	13.854	13.372	13.132
Septembereirculaire 2023	15.064	14.714	14.289	13.854	13.372	13.132
Verschil	-	-	-	-	-	-

Ten opzichte van de septembercirculaire zijn er bij de decembercirculaire geen wijzigingen opgetreden in de integratie-uitkeringen.

Samenvatting

De financiële consequenties van de decembercirculaire 2023 zijn hierboven beschreven. De vrije ruimte die ontstaat na verwerking van de decembercirculaire 2023 is hieronder in een tabel weergegeven. Deze vrije ruimte kunnen we inzetten voor nieuw beleid of voor het opvangen van financiële tegenvallers van het huidige beleid.

De resultaten van de decembercirculaire 2023 verwerken we voor het jaar 2023 in de jaarrekening 2023 van onze gemeente. De effecten voor 2024 nemen we mee in de Bestuursrapportage 2024. De resultaten voor de jaren vanaf 2025 verwerken we in de Kadernota 2025.

Bedragen * € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Vrije ruimte	+ 891	+ 281	+ 346	+ 438	+ 357	+ 434

Consequenties

De financiële consequenties zijn hierboven beschreven.

Communicatie

N.v.t.

Vervolg(procedure)

- De financiële gevolgen van de decembercirculaire 2023 worden voor het jaar 2023 meegenomen bij de jaarafsluiting 2023.
- De financiële consequenties voor 2024 zullen worden meegenomen in de Bestuursrapportage 2024.
- Voor de jaren 2025 en verder worden de resultaten van de decembercirculaire 2023 meegenomen bij de bepaling van de financiële uitgangspositie ten behoeve van de Kadernota 2025.

Bijlagen

N.v.t.

Afsluiting en ondertekening

Wij vertrouwen erop U hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Roosendaal,

De secretaris,

De burgemeester,

drs. H.W.J. Klaucke

J.M. van Midden